

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. R. IR UADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO
NAGRINĖJIMO**

2016 m. rugsėjo 28 d. Nr. 242-405
Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. R. (R. R.) (toliau – pareiškėjos atstovas), atstovaujančio M. R. (toliau – pareiškėja), prašymą, kuriuo pareiškėjos atstovas prašė išnagrinėti tarp pareiškėjos ir UADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą dėl draudimo išmokos dydžio.

N u s t a t y t a:

2016 m. kovo 31 d. pareiškėjai priklausanti transporto priemonė „BMW X5“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), buvo apgadinta eismo įvykyje. Draudikas, kuris atsakingą dėl sukkelto eismo įvykio asmenį buvo apdraudęs privalomuoju transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, apskaičiavo pareiškėjai atlygintinos žalos dydį (289,30 Eur), tačiau pareiškėja su tuo nesutiko ir vėliau kreipėsi į nepriklausomus ekspertus dėl žalos, patirtos eismo įvykyje, dydžio nustatymo. Turtą vertinančios įmonės atstovas nustatė, kad pareiškėjai priklausančios transporto priemonės atkūrimo išlaidos, įvertinant keičiamų detalių nuvertinimą, yra 1 124,44 Eur. Draudikas su transporto priemonės vertinimu, atliktu nepriklausomo eksperto, nesutiko ir atsisakė išmokėti pareiškėjos reikalaujamo dydžio draudimo išmoką.

Draudikas informavo Lietuvos banką, kad, gavęs pranešimą apie 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykį, atliko būtinus tyrimo veiksmus. Žalos bylos administravimo metu buvo įvertintos eismo įvykio deklaracijoje dalyvių nurodytos įvykio aplinkybės ir apžiūrėtos abi eismo įvykyje dalyvavusios transporto priemonės. Sulyginęs abiejų transporto priemonių sugadinimų pobūdį ir mastą, draudikas nustatė, kad kai kurie sugadinimai nėra tarpusavyje suderinami. Nustatęs, kad dalis pareiškėjai priklausančio automobilio sugadinimų galėjo būti padaryta kituose eismo įvykiuose, draudikas papildomai patikrino duomenų bazę ir išsiaiškino, kad pareiškėjai priklausanti transporto priemonė pastaraisiais metais dalyvavo keliuose eismo įvykiuose. Atsižvelgdamas į tai, draudikas kreipėsi į kitas draudimo įmones, prašydamas pateikti jų turimą informaciją apie eismo įvykius, kuriuose dalyvavo pareiškėjos transporto priemonė.

AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje pateikė draudikui informaciją apie 2015 m. spalio 31 d. eismo įvykį, kuriame, kaip ir 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje, buvo apgadintas pareiškėjai priklausančios transporto priemonės dešinysis šonas. Dėl pirmiau minėtų automobilio apgadinimų AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje išmokėjo pareiškėjai 2 354,33 Eur draudimo išmoką, skirtą padarytai žalai atlyginti. Draudikui informaciją pateikė ir AB „Lietuvos draudimas“ apie 2015 m. lapkričio 30 d. eismo įvykį, kuriame taip pat dalyvavo pareiškėjos automobilis.

Draudikas, administruodamas žalos bylą, atliko kitų eismo įvykių metu užfiksuotų pareiškėjos transporto priemonės sugadinimų lyginamąją analizę ir nustatė, kad 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje galėjo būti sugadinti pareiškėjos automobilio priekinės dešinės pusės durys ir dešinės pusės sparnas, todėl pirmiau minėtų kėbulo dalių remonto išlaidos draudiko buvo pripažintos būtinomis ir apskaičiuota pareiškėjai mokėtina draudimo išmoka. Draudikas, gavęs

pareiškėjos atstovo pasitelktos II „A. Pavasario firma“ sudarytą remonto sąmatą, įvertino papildomus sugadinimus, kurie taip pat galėjo būti padaryti 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje, ir perskaičiavo galutinę draudimo išmoką pareiškėjai padarytai žalai atlyginti (512,16 Eur). Taigi, draudikas pripažino, kad 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje galėjo būti apgadintos šios automobilio dalys: priekinis dešinės pusės sparnas, priekinių dešinės pusės durų apdaila, priekinio dešinės pusės variklio užrašas, priekinio dešinės pusės sparno žibintas ir priekinio dešinės pusės sparno arkos apdaila, todėl apskaičiavo draudimo išmoką būtent už šiuos pareiškėjos automobilio sugadinimus, be to, papildomai sutiko atlyginti galinio dešinės pusės sparno arkos apdailos remonto išlaidas.

Draudikas nurodė, kad į perskaičiuotą remonto sąmatą įtraukė didžiąją dalį pareiškėjos pasitelktos ekspertų įmonės sąmatoje nurodytų išlaidų už remonto medžiagas ir darbus, tačiau tvirtino neturįs pagrindo atlyginti pareiškėjos transporto priemonės priekinio buferio, galinių dešinės pusės durų apdailos ir priekinio dešinės pusės slenksčio priekinės apdailos remonto išlaidų.

Pareiškėjos atstovas, nesutikdamas su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, nurodo, kad prieš kelis mėnesius iki 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykio buvo įvykusi panaši avarija. Jo teigimu, transporto priemonės techninės apžiūros protokole nurodyta, kad turi būti pakeistos devynios automobilio dalys. Vėliau draudikas nustatė, kad dalis automobilio sugadintų dalių nebuvo pareiškėjos suremontuotos po ankstesnių eismo įvykių. Pareiškėjos atstovo teigimu, automobilio priekinis buferis ankstesniuose eismo įvykiuose nebuvo pažeistas, o nepriklausomi ekspertai teisingai nustatė 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje automobiliui padarytus sugadinimus, todėl draudikas privalo atlyginti visų nustatytų sugadinimų remonto išlaidas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir dokumentus, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju šalių ginčas kyla dėl draudimo išmokos dydžio.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad pareiškėjos atstovas, siekdamas pagrįsti savo reikalavimą dėl papildomos draudimo išmokos pagal turto vertinimo ataskaitą mokėjimo, teigia, kad turto vertintojas nustatė visus pareiškėjai priklausančios transporto priemonės sugadinimus, kurie buvo padaryti 2016 kovo 31 d. eismo įvykyje. Draudikas, siekdamas paneigti pareiškėjos atstovo nurodytas aplinkybes dėl nepakankamos draudimo išmokos, remiasi savo ekspertų nustatytomis aplinkybėmis. Draudikas pabrėžė neturįs pagrindo vadovautis turto vertinimo ataskaitoje nurodytomis automobilio remonto išlaidomis, nes į šią ataskaitą buvo įtraukti ir su 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykiu nesusiję sugadinimai. Draudikas tvirtino atlikęs pirmiau minėto ir ankstesnių eismo įvykių metu atsiradusių sugadinimų lyginamąją analizę ir nustatęs, kad dalis automobilio sugadinimų nebuvo suremontuota po ankstesnių eismo įvykių.

Draudiko ekspertai, įvertinę visą gautą informaciją apie pareiškėjos ir kito eismo įvykio dalyvio automobilio sugadinimus, nustatė, kad priekinio buferio apgadalinimai negalėjo atsirasti 2016 m. kovo 31 d., nes jie nesuderinami su automobilio durelių apgadalinimais, atsiradusiais tame pačiame eismo įvykyje. Draudiko ekspertai nustatė, kad priekinių dešinės pusės durų įbrėžimai, tikėtina, buvo padaryti liečiantis plokštumoms ir kontaktuojant didesniu plotu, o ant priekinio buferio matomi du aštresni įbrėžimai, kurie pagal savo pobūdį negalėjo būti padaryti eismo įvykio dalyvių nurodytomis aplinkybėmis. Draudiko ekspertai taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad tokio pobūdžio sugadinimai ant priekinio buferio būtų galėję atsirasti, jeigu transporto

priemonių susidūrimo centras būtų buvęs nukreiptas labiau į priekį, tačiau šiuo atveju ant priekinio dešinės pusės ratlankio nebuvo užfiksuota jokių žymesnių sugadinimų, o tai būtų įrodę, kad smūgio centras buvo nukreiptas į priekinį buferį.

Draudiko ekspertai taip pat nustatė, kad pareiškėjos automobilio galinių dešinės pusės durų sugadinimai nėra susiję su 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykiu dėl to, kad iš AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialo Lietuvoje ir AB „Lietuvos draudimas“ po ankstesnių įvykių darytų nuotraukų matyti, kad visose nuotraukose užfiksuoti sugadinimai yra analogiški, todėl draudikas padarė išvadą, kad jie nebuvo suremontuoti po ankstesnių įvykių. Draudiko nuomone, pirmiau minėtą aplinkybę pagrindžia AB „Lietuvos draudimas“ po 2015 m. lapkričio 30 d. eismo įvykio darytos nuotraukos, kuriose matyti, kad automobilio galinės dešinės pusės durys, įskaitant ir šių durų apsauginę juostą, nebuvo suremontuotos po 2015 m. spalio 31 d. eismo įvykio, kuriame buvo sugadintos, t. y. praėjus mėnesiui po pastarojo eismo įvykio.

Draudiko teigimu, AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialo Lietuvoje draudikui pateiktos nuotraukos taip pat įrodo, kad automobilio priekinio dešinės pusės slenksčio priekinė apdaila buvo sugadinta ne 2016 m. kovo 31 d., o 2015 m. spalio 31 d., nes nuotraukose užfiksuoti sugadinimai yra identiški, todėl darytina išvada, kad šie sugadinimai, kaip ir galinių dešinės pusės durų, nebuvo suremontuoti po kitų draudikų administruotų eismo įvykių.

Draudikas tvirtino, kad nepriklausomo eksperto turto vertinimo ataskaitoje į remonto sąmatą yra įtraukti ir tie transporto priemonės sugadinimai, kurie buvo padaryti iki 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykio. Taigi pareiškėjos atstovo pateiktoje remonto sąmatoje nurodyta bendra visų remonto darbų kaina, todėl tiek mokėti draudikas neprivalo. Kadangi pareiškėjai mokėtiną draudimo išmoką draudikas apskaičiavo vadovaudamasis draudiko veiklą reglamentuojančiais teisės aktais ir objektyvia žalos byloje surinkta medžiaga, o perskaičiuodamas galutinę pareiškėjai mokėtiną draudimo išmoką rėmėsi pareiškėjos atstovo pasitelktų ekspertų sudarytoje remonto sąmatoje nurodytais atitinkamų sugadinimų remonto darbais ir jų įkainiais, jis neturi pagrindo išmokėti visos pareiškėjos atstovo reikalaujamos draudimo išmokos.

Pareiškėjos atstovas paaiškino, kad pateikė draudikui visą turimą informaciją apie ankstesniuose eismo įvykiuose padarytus sugadinimus tam, kad draudikas galėtų juos sulygtinti ir tinkamai apskaičiuoti mokėtiną draudimo išmoką, tačiau draudikas atsisakė atlygti priekinio buferio, galinių durų ir sparno remonto išlaidas. Nepriklausomam ekspertui, pareiškėjos atstovo teigimu, taip pat buvo pateikta informacija apie abu eismo įvykius, o apgadintas automobilis pateiktas apžiūrai, todėl eksperto parengta turto vertinimo ataskaita yra teisinga ir pagrįsta. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjos atstovas nesutinka su draudiko išvada dėl priekinio buferio apgadinių, nors, remiantis Lietuvos bankui pateiktais faktiniais duomenimis, matyti, kad pirminės transporto priemonės apžiūros metu, 2016 m. balandžio 5 d. pildant Transporto priemonės techninės apžiūros protokolą, kurį pasirašė pareiškėjos atstovas, draudiko atstovo yra nurodyta, kad „priekinis buferis turėjo sugadinimų prieš įvykį. Galinių d/p durų sulankstymai susiję ar ne, spręsimė apžiūrėję kaltininko automobilį.“ Iš Lietuvos bankui pateiktų AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialo Lietuvoje ir AB „Lietuvos draudimas“ darytų nuotraukų taip pat matyti, kad priekinis automobilio buferis buvo apgadintas ir po ankstesnių eismo įvykių, t. y. po 2015 m. spalio 31 d. ir 2015 m. lapkričio 30 d. eismo įvykių.

Nepriklausomo eksperto užpildytame Transporto priemonės apžiūrėjimo akte Nr. 16-0621 nurodyta, kad „transporto priemonė apžiūrėta lauko sąlygomis ir bus vertinama vizualios apžiūros, turto savininko atstovo, dalyvavusio apžiūroje, pateiktų dokumentų ir paaiškinimų pagrindu“. Nors vertintojas pirmiau minėtame akte ir nurodė, kad pareiškėjos automobilis prieš 2016 m. kovo 31 d. įvykį turėjo po ankstesnio eismo įvykio likusių apgadinių, tačiau jis nevertino draudžiamojo įvykio aplinkybių ir vertinamos transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšio.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo 15 straipsnio 3 dalimi, nustatančia, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, darytina išvada, kad konkrečių transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykiu aplinkybėmis taip pat turi nustatyti

draudikas. Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti dokumentai ir paaiškinimai patvirtina, kad draudikas, nustatęs, kad kai kurie į turto vertinimo ataskaitą įtraukti sugadinimai galbūt nėra susiję su 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykiu, tyrė ir vertino minėtų automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su 2016 m. kovo 31 d. įvykio aplinkybėmis. Draudikas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime taip pat neginčijo tam tikrų papildomų sugadinimų, kurie buvo įtraukti į turto vertinimo ataskaitą ir į kuriuos draudikas atsižvelgė, perskaičiuodamas galutinę pareiškėjai mokėtiną draudimo išmoką. Tačiau draudikas nesutinka atlyginti išlaidų už priekinio buferio, galinių dešinės pusės durų apdailos ir priekinio dešinės pusės slenksčio priekinės apdailos remonto darbus, nes šie sugadinimai, draudiko įsitikinimu, negalėjo būti padaryti 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šiame įstatyme nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. To paties įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Šiame kontekste pažymėtina, kad asmens turtui padaryta žala turi būti atlyginama laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (CK 6.251 straipsnis), kuris iš esmės reiškia tai, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015 konstatavo, kad žalos atlyginimas, laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo, iš esmės reiškia, jog sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo privalo būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita.

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, pažymėtina, kad draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos automobiliui padarytą žalą, kyla tik dėl 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje atsiradusių sugadinimų. Siekiant nepažeisti visiško nuostolių atlyginimo principo, privalu nustatyti, ar turto vertinimo ataskaitoje nurodytas nuostolis atitinka tik dėl draudžiamąjį įvykį patirtas išlaidas. Vertinant Lietuvos bankui pateiktus įrodymus, kuriais šalys grindžia aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad pareiškėjos atstovo pateiktoje turto vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad vertinimo tikslas yra užsakovo pageidavimu nustatyti transporto priemonės rinkos vertę ir apskaičiuoti atkūrimo išlaidas. Įvertinęs žalos byloje surinktus įrodymus (eismo įvykio deklaracijos duomenis, eismo įvykio dalyvių paaiškinimuose užfiksuotą informaciją, eismo įvykyje susidūrusių transporto priemonių sugadinimus ir kt.), draudikas nustatė, kad ne visi turto vertinimo ataskaitoje nurodyti transporto priemonės, dėl kuriai padarytos žalos atlyginimo dydžio kilo šalių ginčas, sugadinimai susiję su draudžiamuoju įvykiu.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudiko sprendimas atsisakyti atlyginti remonto išlaidas už dalį pareiškėjos automobilio sugadinimų yra pagrįstas jo ekspertų atliktu žalos byloje surinktų įrodymų, įskaitant ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialo Lietuvoje bei AB „Lietuvos draudimas“ pateiktą informaciją apie ankstesnių eismo įvykių, kuriuose dalyvavo pareiškėjos transporto priemonė, aplinkybes, vertinimu. Kita vertus, pareiškėjos atstovas nepateikė Lietuvos bankui įrodymų, paneigiančių draudiko atliktą transporto priemonės sugadinimų lyginamąją analizę ir padarytas išvadas. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė tik paaiškinimus apie 2016 m. kovo 31 d. ir ankstesnių eismo įvykių faktines aplinkybes ir turto vertinimo ataskaitą, kurios tikslas nustatyti transporto priemonės rinkos vertę ir apskaičiuoti atkūrimo išlaidas, o ne iširti automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su minėto įvykio aplinkybėmis, draudiko sprendimas atsisakyti mokėti papildomą draudimo išmokos dalį vertintinas draudiko surinktų objektyvių įrodymų kontekste.

Įvertinęs ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, Lietuvos bankas nustatė, kad draudikas tyrė sprendimui atsisakyti mokėti papildomą draudimo išmokos dalį priimti reikšmingas aplinkybes ir šį sprendimą priėmė, patikrinęs visą svarbią informaciją bei ištyręs automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykiu. Kadangi draudiko sprendimas yra pagrįstas įrodymais, patvirtinančiais, kad ne visi pareiškėjai priklausančio automobilio sugadinimai buvo padaryti 2016 m. kovo 31 d. eismo įvykyje, nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimo išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal turto vertinimo ataskaitoje nustatytas automobilio atkūrimo išlaidas. Atsižvelgiant į tai ir į draudimo teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose draudikui suteiktą teisę nustatyti dėl eismo įvykio apdraustam automobiliui padarytą žalą (Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalis bei 19 straipsnio 6 dalis), pareiškėjos reikalavimas dėl papildomos draudimo išmokos dalies mokėjimo yra atmestinas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos M. R. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

L. e. Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros
departamento direktoriaus pareigas

Renata Babkauskaitė